

Statenbrief

Datum

8 december 2020

Zaaknummer

2019-012596

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 5

Onderwerp

Vervolgvoorstel Uitgangspuntennotitie aanpak Cultuur en Erfgoed

Ambitie en thema

- Ambitie 3 Natuur en Cultuur

Thema:

- Cultuur en Erfgoed

Portefeuillehouder

Peter Drenth

Doel van deze brief

Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om:

- te besluiten conform het gewijzigde ontwerpbesluit

1 Inhoud voorstel (beoogd resultaat/doel)

In deze Statenbrief leggen wij u een vervolgvoorstel met gewijzigd ontwerpbesluit voor: de Uitgangspuntennotitie aanpak Cultuur en Erfgoed inclusief bijlage (het brugdocument). Een eerdere versie van de Uitgangspuntennotitie heeft u oordeelsvormend besproken op 7 oktober j.l (PS2020-448). U heeft toen verzocht om een zogenaamd 'brugdocument' waarin meer kaders voor de uitvoering van het programma worden gegeven. Daarnaast had u behoefte aan inzicht in de financiële verdeling van de beschikbare middelen.

Vanuit deze wensen is de Uitgangspuntennotitie aangepast: Er zijn doelen geformuleerd en in een bijlage zijn de doelen verder uitgewerkt waarbij inzicht wordt gegeven in de provinciale rol, kaders en aanpak. We hebben ervoor gekozen om geen nieuw document te maken, maar om de uitwerking van de kaders (het brugdocument) als bijlage bij de Uitgangspuntennotitie op te nemen. Deze bijlage vormt dus de brug tussen de uitgangspunten en de uitvoering. Daarnaast is een informerende financiële tabel toegevoegd die inzicht geeft in de verdeling van de financiële middelen voor cultuur en erfgoed. Deze financiële tabel is ter informatie en niet ter vaststelling.

U wordt gevraagd om de Uitgangspuntennotitie inclusief bijlage (het brugdocument) vast te stellen en daarnaast de meerjarige subsidie aan jeugdtheater Kwatta af te bouwen.

2 Aanleiding

Uw Staten hebben op 15 januari 2020 beeldvormend en op 29 januari 2020 oordeelsvormend gesproken over een Startnotitie (PS2019-838). Een uitwerking van onze aanpak voor monumentaal erfgoed heeft u ontvangen op 7 april 2020 (PS2020-227). Een eerdere versie van de Uitgangspuntennotitie heeft u oordeelsvormend besproken op 7 oktober. Op grond van de uitkomsten van deze vergaderingen hebben wij de Uitgangspuntennotitie inclusief bijlage nader uitgewerkt en leggen wij deze nu aan u voor.

3 Bestaand beleid c.q. kader

Datum

8 december 2020

Zaaknummer

2019-012596

Blad

2 van 5

De voorliggende Uitgangspuntennotitie vervangt het provinciale beleidskader voor cultuur en erfgoed *'Beleef het mee! 2017 – 2020'*. De Uitgangspuntennotitie vindt zijn basis in: de geldende wet- en regelgeving; de kadernota *'Gaan voor Gaaf'*; de Gelderse subsidieverordeningen (Ruimte voor Gelderland, ASG) en het Coalitieakkoord *'Samen voor Gelderland'*.

4 Argumenten/afwegingen/risico's

De hoofddoelstelling van de provinciale inzet op cultuur en erfgoed is het bijdragen aan een bloeiend cultuur- en erfgoedklimaat in Gelderland. Hierbij zijn enkele inhoudelijke uitgangspunten van belang voor deelname of financiering vanuit de provincie:

- Verbinden, verwonderen en bewaren
- Streven naar duurzame toegankelijkheid
- Ruimte voor de regio
- Aandacht voor de makers

De Uitgangspuntennotitie gaat vooral over een andere aanpak. Vanuit het gegeven dat de maatschappelijke ontwikkelingen snel (kunnen) veranderen en belangen kunnen botsen, passen we onze werkwijze aan. De opgave staat centraal. We zijn ons bewuster van onze rol en kiezen flexibel uit onze werkwijze, het instrumentarium en de te volgen procedures. We stemmen af met onze partners in de cultuur- en erfgoedsector, gemeenten en Rijk. We evalueren regelmatig de werking van de instrumenten en opbrengst van onze inzet. Op deze manier kunnen wij beter inspelen op ontwikkelingen zoals COVID-19. Ook kunnen we de verbinding met andere provinciale ambities duidelijker maken. Cultuur en erfgoed begeven zich niet in een vacuüm maar zijn ook verbonden met leefbaarheid, recreatie en toerisme, economie en onderwijs en arbeidsmarkt. Via Steengoed benutten kan bijvoorbeeld een invulling van een monumentaal pand of leegstaande kerk worden gevonden. En de culturele infrastructuur is van belang voor het vestigingsklimaat en krijgt daarom een plaats in een gebiedsagenda.

Vanuit de verschillende uitgangspunten hebben we, in hoofdstuk 3 van deze nieuwe versie van de Uitgangspuntennotitie, vier provinciale doelen geformuleerd:

1. Versterken van de culturele infrastructuur
2. Stimuleren van deelname aan cultuur en erfgoed via cultuureducatie en participatie
3. Versterken van de Gelderse identiteit
4. Behouden en ontwikkelen van erfgoed

In de bijlage bij de Uitgangspuntennotitie gaan we dieper op deze doelen in en beschrijven we onze rol, kaders en aanpak.

Versterken van de culturele infrastructuur

Voor een bloeiend cultureel klimaat in Gelderland zijn culturele voorzieningen en producties nodig van hoge kwaliteit, met een grote diversiteit en die optimaal toegankelijk zijn. Onze aanpak is erop gericht samen met medeoverheden en instellingen afspraken te maken over de duurzame instandhouding van deze infrastructuur. Wij doen dit voor de hele provincie. Voor de podiumkunsten maken wij meerjarige subsidieafspraken met instellingen op grond van de adviezen van de Raad voor Cultuur en de toekenning van landelijke subsidies. Daarnaast ondersteunen wij de beeldende kunst waarbij de relatie tussen de kunst en het publiek centraal staat. Bibliotheken ondersteunen wij in hun functioneren en doorontwikkeling zodat iedereen in Gelderland gebruik

Datum

8 december 2020

Zaaknummer

2019-012596

Blad

3 van 5

kan maken van een laagdrempelige en goed toegeruste bibliotheek. Dit doen wij via onze ondersteuningsinstelling Rijnbrink. Ook zetten wij bibliotheken in bij de bestrijding van laaggeletterdheid. Tot slot faciliteren wij de beschikbaarheid van kennis en expertise voor instellingen, gemeenten en onderwijs zodat zij optimaal in staat zijn te functioneren en zich te ontwikkelen.

Stimuleren van deelname aan cultuur en erfgoed

Wij willen dat iedereen in Gelderland deel kan nemen aan culturele activiteiten en zijn of haar talenten kan ontplooien. Deelname aan culturele activiteiten draagt immers bij aan de verbinding en ontmoeting tussen mensen en daarmee aan de leefbaarheid in onze provincie. Dit begint bij cultuur- en erfgoededucatie in het onderwijs. Daarom vervolgen onze deelname aan het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit' en stellen wij samenwerkende gemeenten in de gelegenheid cultuur- en erfgoedpacten af te sluiten. Bij de pacten zit onze rol voornamelijk op de bovenlokale activiteiten en is het voor ons van belang dat er een relatie is met de regiogesprekken over de impact van Covid-19.

Versterken van de Gelderse identiteit

Ons verleden is sterk verbonden met onze identiteit. Het verleden geeft aan waar we vandaan komen en hoe we ons hebben ontwikkeld. Wij willen dat iedereen zich thuis voelt in Gelderland. Daarom versterken wij de identiteit van Gelderland door het verhaal van Gelderland zichtbaar en beleefbaar te maken. Het verhaal van Gelderland vertellen wij via onze ondersteuningsinstelling Erfgoed Gelderland. Hieronder vallen bijvoorbeeld ook de Leerstoel Gelderse Geschiedenis en het project Ieders Museum. Ook stimuleren wij het gebruik van Nedersaksisch door streektaalactiviteiten te subsidiëren. Daarnaast ondersteunen we initiatieven van zowel grote, middelgrote en kleine musea zodat er een toekomstbestendig netwerk ontstaat. Tot slot ondersteunen wij omroep Gelderland om het verhaal van Gelderland uit te dragen en te versterken. Hierbij hebben we ook aandacht voor samenwerking en professionalisering van lokale -en streekomroepen.

Behouden en ontwikkelen van ons erfgoed

We willen ons erfgoed duurzaam in stand houden vanwege de historische waarde, de waarde voor de leefomgeving en de verbindende waarde. Door ons erfgoed te beschermen en te ontwikkelen kunnen inwoners en bezoekers ons erfgoed beleven, ervan leren en genieten. Wij ondersteunen alle Gelderse Rijks -en gemeentelijke monumenten, niet zijnde woonhuizen, waar een opgave speelt op het gebied van restauratie, energieaanpak en herbesteding. Dit doen we op basis van een gezond financieel toekomstperspectief. Daarnaast dragen wij bij aan onderhoud van gemeentelijke monumenten en molens. Ook stimuleren we kennis en innovatie in de erfgoedsector om ons erfgoed toekomstbestendiger te maken. Dit doen we o.a. samen met de instellingen uit de Erfgoedalliantie. Het bewaren, beheren en ontsluiten van archeologische bodemvondsten is een wettelijke taak die we via Museum Valkhof-Kam uitvoeren.

5 Financiële consequenties

Net als met het aflopende beleidsprogramma '*Beleef het mee!*', hanteren we voor de nieuwe aanpak een opzet van meerjarige inzet en flexibele ruimte om ontwikkelingen te stimuleren en accenten te leggen. De meerjarige inzet wordt zo veel mogelijk gedekt met middelen die structureel voor cultuur en erfgoed beschikbaar zijn (jaarlijks € 28,2 miljoen). Bij de (verschillende) P&C documenten wordt u jaarlijks gevraagd om aanvullend investeringsbudget vanuit deze

Datum

8 december 2020

Zaaknummer

2019-012596

Blad

4 van 5

statenperiode beschikbaar te stellen uit de integrale reserve verbonden aan het coalitieakkoord. Voor 2021 heeft u dit al gedaan. In de financiële bijlage wordt de verdeling tussen meerjarig en flexibel budget duidelijk.

Omdat voor het investeringsbudget voor deze statenperiode de indeling in ambities en thema's is losgelaten en de omgevingsvisie met de integrale opgaven centraal staat, zijn de aanwezige middelen gebundeld in één integrale reserve, als onderdeel van de reserve Algemene dekkingsmiddelen. Met een integrale programmering wordt gewerkt aan activiteiten die samen de doelstellingen van het coalitieakkoord *Samen voor Gelderland* realiseren. De aanpak Cultuur en Erfgoed met de flexibele inzet sluit hierop aan. De structurele en incidentele inzet wordt elk jaar concreet uitgewerkt en toegelicht in een uitvoeringsprogramma. Als hier vanuit de actualiteit aanleiding voor is, kunnen PS met een ander P&C-document of afzonderlijke Statenbrief ook besluiten tot extra aanvullingen op het budget.

6 Proces en evaluatie

COVID-19 heeft onze beleidsvoorbereiding in zoverre doorkruist, dat wij geplande bijeenkomsten niet door konden laten gaan. Vanuit de COVID-maatregelen om de cultuur en erfgoedsector te ondersteunen, zijn met alle Gelderse regio's gesprekken gevoerd over de toekomst van de culturele infrastructuur in Gelderland. Hieruit bleek onder meer een grote wens om innovatie en transformatie van de culturele sector vanuit de provincie te ondersteunen. We gaan nu met de regio's een vervolgproces in. Als uitgangspunt voor ons geldt: lokale culturele infrastructuur is aan de gemeente. Het doel van het vervolgproces is concretisering van acties die bijdragen aan innovatie en transformatie van de sector. Ook kan uit de vervolgvoorstellen blijken dat er cruciale voorzieningen zijn, die tijdelijk nadere ondersteuning nodig hebben. Als een dergelijke voorziening regionaal gedragen wordt, is onze ondersteuning bespreekbaar. De uitvoering van motie 20M62 voor ondersteuning van kleine theaters en podia betrekken wij bij deze regionale aanpak. Uiterlijk half februari 2021 ligt er per regio een voorstel voor concrete inzet. Deze inzet wordt vervolgens op twee manieren benut. Enerzijds zal de regionale inzet onderdeel zijn van provinciale vervolgacties na COVID-19. Een financieel besluit hierover zal genomen worden in het kader van de Midterm Review. Anderzijds zal de regionale inzet de bouwstenen vormen voor de voortzetting van het provinciale cultuurbeleid

Een aantal beleidsonderwerpen moeten wij nog concreet uitwerken. Hiervoor zijn al processen in gang gezet. De nieuwe aanpak biedt ruimte om dit soort processen – ook na vaststelling van de Uitgangspuntennotitie – te vervolgen. Onderwerpen waar we bij u op terug gaan komen zijn:

- Jeugdtheater: Kwatta behoort niet meer tot de Basis Infrastructuur (BIS). Er is een onderzoek opgestart naar de wijze waarop jeugdtheater het beste kan worden uitgevoerd. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan een nieuw besluit over jeugdtheater in Gelderland worden genomen. Voorgesteld wordt om de meerjarige subsidie aan Kwatta af te bouwen maar het budget beschikbaar te houden voor de functie van jeugdtheater.
- Aanvullende wensen: Van verschillende culturele instellingen zijn aanvullende subsidiewensen ontvangen. In de Uitgangspuntennotitie zijn we uitgegaan van continuering van de bestaande bedragen. Als blijkt dat er redenen zijn om dit voor een instelling aan te passen, zullen we u daarvoor een voorstel doen.
- Na vaststelling van de Uitgangspuntennotitie ontvangt u van ons een voorstel hoe we met deze vragen om willen gaan. Dit voorstel ontvangt u in het eerste kwartaal van 2021.

Datum

8 december 2020

Zaaknummer

2019-012596

Blad

5 van 5

- Bibliotheekbeleid en laaggeletterdheid: Op dit moment wordt met alle betrokkenen bij het bibliotheekwerk gesproken over een toekomstige landelijke visie en de doorvertaling naar Gelderland. Ook evalueren we het Gelders plan van aanpak Bibliotheken en Laaggeletterdheid. In januari 2021 wordt de evaluatie aan u voorgelegd en in het eerste kwartaal van 2021 komen we terug met een beleidsvoorstel.
- Musea: Het museumbeleid en de bijbehorende instrumenten worden momenteel verder uitgewerkt in samenwerking met Erfgoed Gelderland. Wij komen voor de zomer van 2021 bij u terug met een voorstel.
- Mediafonds: Op verzoek van de ministeries van BZK en OCW, publiceerden de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad voor Cultuur onlangs hun adviesrapport “Lokale media: niet te missen”. Eén van de adviezen is om een dekkend netwerk van mediafondsen te ontwikkelen dat gefinancierd wordt door het Rijk. Dit advies is van belang voor het opzetten van een eventueel Gelders Mediafonds. We volgen de ontwikkelingen bij het Rijk en betrekken deze bij mogelijkheden die we onderzoeken voor een Gelders Mediafonds.

Meer dan in de afgelopen periode zullen de effecten van het cultuur en erfgoedbeleid worden gemonitord en periodiek aan uw Staten worden voorgelegd.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends - Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst - secretaris

Bijlagen:

- 1 Ontwerpbesluit
- 2 Uitgangspuntennotitie aanpak Cultuur en Erfgoed inclusief bijlage
- 3 Financiële tabel